

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фармакології, клінічної фармакології та фармації

ВК Основи клінічної фармації

ВК ОСНОВИ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ

- Кількість кредитів / годин – 3 / 90
- Вид контролю – залік

Клінічна фармація -
інтегративна прикладна наука,
що поєднує фармацевтичні і
клінічні аспекти знань про ліки,
головною задачею якої є
створення надійних
теоретичних основ і
методологічних підходів
раціонального застосування
лікарських препаратів.

Мета викладання клінічної фармації

- Підготовка спеціалістів, що володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення сумісно з лікарем роботи по забезпеченню максимально раціональної медикаментозної терапії у конкретного хворого, а також для здійснення фармацевтичної опіки пацієнтів в аптеці.

Основні задачі клінічної фармації

- засвоєння ознак синдромів і клінічних симптомів найбільш поширених захворювань внутрішніх органів людини;
- - засвоєння основних принципів лікарської терапії захворювань і патологічних станів, при яких можливе самолікування;
- - засвоєння принципів вибору лікарських препаратів для ефективною та безпечною терапії, з урахуванням функціонального стану хворого та особливостями дії препарату;
- - придбання необхідних знань та навичок для здійснення фармацевтичної опіки пацієнтів;
- - знання факторів ризику виникнення та клінічних проявів побічної дії лікарських препаратів та їх комбінацій;
- - засвоєння принципів оцінки ефективності та безпечності застосування конкретних фармакологічних груп та лікарських препаратів під час проведення к клінічної апробації;
- - засвоєння навичок придбання, аналізу та подання інформації про фармакологічні властивості лікарських препаратів;
- - ознайомлення з принципами медичної деонтології, етичними нормами поведінки фармацевта і хворого, взаємовідношеннями фармацевта та лікаря.
- - ознайомлення з основними видами медичної документації та методами клінічного обстеження хворих.

Предмет вивчення клінічної фармації

- 1. Фармакодинаміка ЛЗ
- 2. Фармакокінетика ЛЗ
- 3. Взаємодія ЛЗ
- 4. Побічна дія ЛЗ
- 5. Методи оцінки ефективності і безпечності ЛЗ
- 6. Фармакоепідеміологія
- 7. Фармакоекономіка
- 8. Вплив ЛЗ на якість життя
- 9. Комплаєнтність
- 10. Клінічні дослідження ЛЗ
- 11. Формулярна система?

Основні принципи проведення доклінічних і клінічних досліджень ліків

- **GLP - good laboratory practice** - якісні лабораторні дослідження (або практика) - передбачає ретельне вивчення нового препарату на різних тваринах з їхнім сучасним якісним обстеженням для виключення несподіваних несприятливих наслідків при застосуванні препарату у людей.
- **GCP - good clinical practice** - якісні клінічні дослідження (або практика) - включає основні принципи і вимоги до організації цих досліджень, що гарантують надійність і достовірність отриманих даних і забезпечуючі захист прав людини.
- **GMP - good manufacturing practice** - якісне виробництво, що забезпечує випуск ліків, відповідних затвердженим державним органом стандартам.

Оригінальні (брендові) і генеричні препарати

- **Оригінальний (брендовий) лікарський препарат** – це препарат, який є виключною власністю компанії, яка його розробила, або власністю компанії – власника першої ліцензії на продаж. **Активна речовина** оригінального препарату **має патент**, отриманий в установленому законом порядку. До завершення терміну дії патенту ніяка інша фармацевтична компанія не в праві синтезувати чи використовувати цю активну речовину в комерційних і некомерційних цілях.
- **Генеричний лікарський препарат, або препарат-генерик** – це лікарський препарат, термін дії патентного захисту на активну речовину якого закінчився і він (вірніше активна речовина), не є виключною власністю фармацевтичної компанії, яка його розробила чи була власником першої ліцензії на його реалізацію.

Препарат-генерик містить активну лікарську речовину, ідентичну відповідній лікарській речовині оригінального препарату, однак допоміжні речовини (барвники, смакові добавки тощо), форма таблеток, технологія виробництва препаратів-генериків можуть відрізнитись від оригінальних.

Позитивні моменти впровадження концепції самолікування в структуру охорони здоров'я

- економія часу і засобів пацієнтів;
- зменшення навантаження на лікувально-профілактичні установи і лікарів;
- економія бюджетних засобів;
- потреба системи охорони здоров'я у фахівцях нового покоління - клінічних провізорах;
- активне впровадження в практику аптечних установ фармацевтичної опіки;
- збільшення прибутку аптечних установ;
- активна участь лікарів у формуванні номенклатури ОТС-препаратів.

Негативні моменти впровадження концепції самолікування

- небезпека невчасного звернення до лікаря
- високий ризик ускладнення захворювань
- високий ризик ускладнень від застосування медикаментів

Необхідні умови впровадження концепції відповідального самолікування

- 1. Створення державної організаційної структури управління реєстрацією і рухом безрецептурних лікарських препаратів в Україні і визначення її функцій.
- 2. Розробка і затвердження нормативних документів відносно самолікування і відпуску лікарських засобів без рецепту лікаря.
- 3. Розробка Положення про безрецептурний відпуск лікарських засобів населенню України.
- 4. Моніторинг вітчизняного фармацевтичного ринку ОТС-препаратів і відповідального самолікування

Найпоширеніші стани, які лікуються за допомогою безрецептурних препаратів

- *головний біль*
- *простуда (кашель, риніт, болі в горлі, лихоманка)*
- *розлади збоку шлунково-кишкового тракту (печія, замки або діарея)*
- *розлади з боку центральної нервової системи (підвищена тривожність, емоційна лабільність, безсоння, підвищена стомлюваність)*
- *вугрова висипка*
- *м'язовий біль*
- *суглобовий біль*
- *порізи*
- *забої*
- *легкі опіки*
- *(у 2001 році західноєвропейський ринок безрецептурних ліків оцінювався сумою близько 17,8 млрд доларів, а світовий - 64 млрд доларів, річний приріст при цьому склав близько 13%)*

Категорії пацієнтів, що вимагають уваги фармацевта при відпуску безрецептурних ліків.

- **Літні люди** - вони в більшості країн є основними споживачами ліків, у тому числі безрецептурних. Через вікові особливості фармакокінетики у них частіше виникає побічна дія ліків, а в результаті застосування значного числа препаратів - проблема лікарської взаємодії.
- **Діти** - їм самим, крім батьків, потрібно роз'яснювати як необхідність застосування ліків, так і небезпеку, пов'язану з їх неправильним застосуванням. Раціонально роз'яснювати дитині (а не тільки її батькам) важливість своєчасного прийому ліків, її поєднання з їжею, особливості їх смаку і ін.
- **Вагітні жінки** - активні споживачі безрецептурних ліків. На жаль, інформація відносно тератогенної дії препаратів в даний час явно недостатня, тому єдиним гарантованим способом уникнути можливої несприятливої дії ліків на плід є попередження їхнього невиправданого використання.
- **Годуючі матері** - також вимагають особливої уваги провізора (фармацевта), оскільки ліки, поступаючи в молоко, можуть надавати несприятливу дію на дитину. Крім того, цілий ряд препаратів здатний впливати на продукцію молока. На жаль, дані про проникнення безрецептурних препаратів в молоко і їхні здібності впливати на дитину більшості провізорів мало відомі.

ЗАПРОШУЄМО ДО НАВЧАННЯ!

